

Forfatter: Falster, Christian

Titel: Udrag fra LÆRDOMS LYSTGAARD ELLER ADSKILLIGE DISCURSER FØRSTE PART

Citation: Falster, Christian: "Lærdoms Lystgaard eller Adskillige Discursor", i Falster, Christian: *Lærdoms Lystgaard eller Adskillige Discursor*, udg. af JØRGEN OLRİK , 1919-20, s. 15. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-falster01-shoot-idm140591135869952/facsimile.pdf> (tilgået 19. april 2024)

Anvendt udgave: Lærdoms Lystgaard eller Adskillige Discursor

langt fra at lægge mig til Last, at jeg endnu ikke havde lært

hvad alle Piger smaa før ABC maa lære^{o)},

nemlig hvad Penge ere værd, glædede jeg mig højlig i Hjærtet og anmærkede ene dette, at over alt var det den sande Visdom hellere at ville være fromt uvidende end ilde lærende. Og for nu at kaste Manden hans umættelige Havesyge i Næsen paa en lignende Maade som Socrates foreholdt Alcibiades hans Hoffærdighed af sin Rigdom^{p)}, bad jeg om at faa et Glas fyldt med Vand, som Symbol paa Afholdenhed, og tømte det; og da han faldt i Forundring derover, sagde jeg: »Dette Middel slukker Ild og afvender Tørst; Vinen derimod opbidser Pulsen, gør Halsen tør, svækker Legemets og Sjælens Kræfter.« — Man rejste sig nu fra Bordet, og vi skiltes — han ingenlunde forbedret, og jeg med uforrettet Sag.

III

OM THEOLOGERNE HADSKELIGE OG ALT ANDET END THEO- LOGISKE HAD

PRØVE paa Hukommelse og Veltalenhed havde jeg som ung Mand aflagt baade een og tvende Gange fra Prædikestolen, ej uden Held, om man tør tro Folkegunst. Min saare gudfrygtige Moder, hvem jeg tyktes noget senfærdig til dette Fore-

havende, aflod ej med at trætte mig med Bønner og Bebrejdelser, at jeg dog maatte holde det for skønt at slægte min Fader paa udi det theologiske Studio^{q)}. Jeg adlød, som det sig skikker en Søn, og anvendte alle Fristunder fra mine Sysler, saa ofte jeg kunde stjæle lidt Tid, til at læse vexelvis i GUDs højhellige Ord og i de dogmatiske Lærdomme. Da jeg havde fuldendt mit Pensum, og alt var paa det Punct, at jeg skulde godtgøre om min Fremgang kunde staa for en theologisk Prøve, efter Landsens priselige Sæd og Skik, faldt en uventet Lejlighed ned til mig fra Himmelen, som afbrød Studiernes paabegyndte Væv og gengav mig helt til de humane Videnskaber, til hvilke jeg droges af en forunderlig Sindets Magt^{r)}. Det var min stræbsomme Moder — min Fader havde jeg alt mistet som et fire Aars Barn — angenemt, at jeg havde annammet Lykkens Gunst, men tillige mistænkeligt; hvisaarsag hun for at indfri det forbindende Løfte, som hun havde givet sin salige Mand paa hans Dødsseng: at jeg skulde hellige mig til GUD, tilskrev en værdig Mand af stor Anseelse^{s)} med Bøn om at optænde i min Sjæl Attraa efter den gudelige Stand. Han skikkede sig godvillig derefter og udførte overmaade trolig det ham overdragne Ærende. Han gik til mig, fyldt med de gudeligste Tilskyndelser, dem jeg modtog ærbødig ud af et oprigtigt og rent Hjærte, og det med disse Ord: »Den algode og almægtige treenige GUD giver jeg denne min Sjæl i Vold, indtil den vender hjem til ham, og dette mit Legeme, indtil det bliver til

intet. Gid de gaa til Grunde, ifald de ej tjene GUDs Ære som de ere skyldige til! Theologiam ærer jeg som et Menneske, men de øvrige Lærdomme regner jeg som Dyrene i Forhold til hin. Den kirkelige Stand agter og ærer jeg sandelig saa godt som nogen, ja jeg ærer den saa højlige, at jeg ingenlunde tror mig bekvem til at antages i den, endskønt jeg gjerne havde ladet mig antage, om det saa havde været GUDs Villie. Dine Beviser samtykker jeg godvillig, højærværdige Mand, undtaget at du gør alt for meget ud af Standens Hellighed, som om GUD ene elsker disse. Det falder mig justement ind — om det maa være tilladt at bruge verdslige Exempier — hvad en Philosophus hos *Laërtium* udi hans Diogenis Levned siges at have svaret Athenenserne^{d)}. Disse bade ham nemlig flittig om at lade sig indvie i Mysterierne, saa som de indviede efter Døden vilde worde saligere; men han svarede: *Det er dog ganske latterligt, hvis Agesilaus og Epaminondas leve i Skarnet, men alskens ringe Personer paa de Saliges Øer, fordi de ere bleve indviede i hine*^{e)}. — Men hør desforuden — om det ej er dig imod — hvisaarsag jeg fornøjer mig bedre ved det humane Studio end ved Theologiæ^{f)}. *Hint* opfylder og forlyster mig paa uskyldig Vis, ligesom et Barn (og Børn ere vi jo alle, selv de viseste) glædes ved sin Dukke og sine Læge (Børneleg er jo fast alle menneskelige Handeler); *dette* er derimod en Gerning fuld af farlig Slumpeleg; det sætter svage Aander i Haar sammen, ofte ikke uden Skade enten for Navn og Rygte eller for selve den højhellige